

**CONCURSUL NAȚIONAL
pentru elevii din mediul rural
"UNIVERSUL CUNOAȘTERII PRIN LECTURĂ"
Etapa județeană
10 mai 2025
Clasa a VIII-a**

Varianta 1

Timpul de lucru: 2 ore.

Toate subiectele sunt obligatorii. Toate răspunsurile vor fi redactate pe foaia de concurs.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Punctaj maxim : 100 de puncte.

Partea I – (20 de puncte)

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă sarcinile de lucru!

În câmpia Dunării, cu câțiva ani înaintea celui de-al doilea război mondial, se pare că timpul avea cu oamenii nesfârșită răbdare; viața se scurgea aici fără conflicte mari.

Era începutul verii.

Familia Moromete se întorsese mai devreme de la câmp. Când ajunseseră acasă, Paraschiv, cel mai mare dintre copii, se dăduse jos din căruță, lăsase pe alții să deshame și să dea jos uneltele, iar el întinsese pe prispă o haină veche și se culcase peste ea gemând. La fel făcuse și al doilea fiu, Nilă; intrase în casă și după ce se aruncase într-un pat, începuse și el să geamă, dar mai tare ca fratele său, ca și când ar fi fost bolnav. Al treilea băiat, Achim, se furișase în grajdul cailor, se trântise în iesle să nu-l mai găsească nimeni, iar cele două fete, Tita și Ilinca, plecaseră repede la gârlă să se scalde.

Rămas singur în mijlocul bătăturii, Moromete, tatăl, trăsese căruța sub umbra mare a celor doi salcâmi de lângă poarta grădinii și apoi ieșise și el la drum cu țigara în gură. Părea de la sine înțeles că singură mama rămânea să aibă grijă ca ziua să se sfârșească bine.

Moromete stătea pe stănoaga podiștei și se uita peste drum. Stătea degeaba, nu se uita în mod deosebit, dar pe fața lui se vedea că n-ar fi rău dacă s-ar ivi cineva... Oamenii însă aveau treabă prin curți, nu era timpul de ieșit în drum. Din mâna lui fumul țigării se ridica drept în sus, fără grabă și fără scop.

— Ce mai faci, Moromete? Ai terminat, mă, de săpă?

Iată că se ivise totuși cineva. Moromete ridică fruntea și îl văzu pe vecinul său din spatele casei apropiindu-se de podișcă. Se uită numai o dată la el, apoi începu să se uite în altă parte; se vedea că nu o astfel de apariție aștepta. „...Pe mă-ta și pe tine, chiorule!” șopti atunci Moromete pentru el însuși, ca și când până atunci ar mai fi înjurat pe cineva în gând și acum îl îngloba și pe vecin, fiindcă tot apăruse; după care răspunsese foarte binevoitor:

— Da, am terminat... Tu mai ai, mă, Bălosule?

— Am terminat și eu. Mai aveam un petic dincoace în Pământuri, mi l-au săpat ai lui Țugurlan... Ce faci, Moromete, te-ai mai gândit? Îmi dai salcâmu ăla?

Moromete se uită țință la vecinul său înțelegând pentru ce ieșise el la drum și nu răspunse la întrebare. „Da, am discutat odată să-ți vând un salcâm! Poate am să ți-l vând... poate n-o să ți-l vând... De ce trebuie să ne grăbim așa!” părea el să-i spună.

— Dar Victor al tău... El nu mai iese la sapă, Bălosule? Sau de când este voiajor nu-l mai aranjează? zise Moromete. Adică... admitem cazul că fiind ocupat... mai adăugă el.

Vecinul avu bănuiala că aceste cuvinte nu sunt chiar atât de nevinovate cum s-ar fi putut înțelege din glasul cu care fuseseră rostite, dar trecu peste asta.

— Păi de ce zici că nu vrei să mi-l mai dai, Moromete? Că voiam să ți-l plătesc...

Drept răspuns, Moromete începu să se uite pe cer.

— Să ții minte că la noapte o să plouă. Dacă dă ploaia asta, o să fac grămadă de grâu, Tudore! zise el.

Bălosu nu mai zise nici el nimic, apoi după câteva clipe schimbă vorba:

— Mă întâlnii pe la prânz cu Jupuitu. Zicea că mâine dimineață o pornește prin sat după *fonciire*.

Moromete rămase nemișcat.

— Zice că a primit o dispoziție, sau un ordin, dracu să-l ia... Că cine are de achitat *fonciire* și n-o s-o achite mâine, o să le ia din casă.

Moromete se mohorî dintr-o dată. Vru să răspundă, dar se ridică pe neașteptate de pe stănoagă și sări spre poartă; un cal scăpase din grajd și vroia să iasă la drum.

(Marin Preda, „Moromeții”)

*fonciire – impozit care se plătea pentru proprietățile agricole;

1. Transcrie, din text, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care reprezintă repere temporale. **4 puncte**

2. Notează, pe foaia de concurs, litera în dreptul căreia se află varianta corectă de răspuns:

Cu câțiva ani înaintea celui de-al doilea război mondial, se pare că:

- a. Viața era presărată de conflicte mari.
- b. Timpul trecea foarte repede.
- c. Timpul avea cu oamenii nesfârșită răbdare.
- d. Familia Moromete se întorsese târziu de la câmp.

4 puncte

3. Transcrie, pe foaia de concurs, enunțurile următoare în ordinea apariției lor în fragmentul citat:

- a. Oamenii însă aveau treabă prin curți, nu era timpul de ieșit în drum.
- b. Drept răspuns, Moromete începu să se uite pe cer.
- c. Era începutul verii.
- d. „De ce trebuie să ne grăbim așa!” părea el să-i spună.

4 puncte

4. Precizează o trăsătură a personajului Moromete și mijlocul de caracterizare, ilustrându-l cu o secvență din fragmentul încadrat în chenar. **4 puncte**

5. Explică, în cel puțin 30 de cuvinte, semnificația următorului enunț: „Drept răspuns, Moromete începu să se uite pe cer.” **4 puncte**

Partea a II-a – (20 de puncte)

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă sarcinile de lucru!

Când a fost ultima dată când ați pus telefonul pe *mute*, ați închis laptopul și televizorul și ați citit, doar pentru voi, o carte din raftul copiilor? Un basm, o poveste plină de fantezie sau una cât se poate de realistă. Credeți că literatura pentru copii e facilă? Nici că se poate ceva mai neadevărat. Dar, dacă o carte destinată copiilor e ilizibilă pentru cei mari, e clar că e vorba doar de o carte proastă. Și nu am spus-o eu, ci W.H. Auden, unul dintre cei mai reputați poeți ai secolului trecut: „Există cărți bune care sunt doar pentru adulți, pentru că înțelegerea lor necesită să fi acumulat experiențe de adulți; dar nicio carte cu adevărat bună nu este exclusiv destinată copiilor.”

Dacă vrei să faci acest experiment și să citești o carte bună, poți începe cu „Momo”, una dintre cărțile-fanion ale scriitorului german Michael Ende. *Momo sau Strania povestire despre hoții de timp și fetița care le-a înapoiat oamenilor timpul furat* este un basm-roman care l-a propulsat pe Ende în rândul celor mai apreciați scriitori la nivel mondial și este potrivit, conform spuselor sale, pentru copii între 80 și 8 ani.

„Există o taină foarte mare și totuși foarte obișnuită. Toți oamenii iau parte la ea, fiecare o cunoaște, dar numai foarte puțini se gândesc vreodată la ea. Cei mai mulți o iau ca atare și nu îi miră câtuși de puțin. Taina aceasta e timpul.” Timpul este tema principală în romanul lui Ende, o idee care guvernează viețile adulților și copiilor deopotrivă, fie ei cititori sau personaje închipuite. Și tocmai de aceea cartea devine universală, fără vârstă și fără *vârste*.

„Fetița care le-a înapoiat oamenilor timpul furat” este nimeni alta decât Momo, o puștoaică ce locuia în amfiteatrul de la marginea orașului, a nimănui și totodată a tuturor celor care veneau la ea să se joace sau să vorbească. Nu avea casă și nici haine acătării, dar avea mulți prieteni și, cel mai important, avea timp pentru fiecare dintre ei. Pentru că Momo știa să asculte ca nimeni altcineva. Și toți pe care-i asculta cu răbdare și privindu-i cu ochii ei foarte mari și negri deveneau mai buni: „Momo știa să asculte astfel încât proștilor le treceau dintr-odată prin minte idei foarte deștepte. Nu deoarece ea ar fi spus sau ar fi întrebat ceva ce să-i sugereze celuilalt asemenea ideii, nu, fetița ședea doar acolo și asculta cu toată atenția și toată simpatia, privindu-l pe celălalt cu ochii ei mari, negri, iar el simțea cum dintr-odată iau naștere în el ideile despre care nu bănuise niciodată că ar zăcea în sinea sa.”

(<https://www.editura-arthur.ro/info/blogitem/michael-ende-limbajul-fanteziei-si-al-aventurii>)

1. Menționează motivul pentru care o carte este destinată adulților. **4 puncte**
2. Transcrie enunțul în care este precizată tema cărții „Momo” a scriitorului Michael Ende. **4 puncte**
3. Notează, pe foaia de concurs, litera în dreptul căreia este scrisă afirmația corectă, așa cum apare în textul dat:
 - a. Pentru că Momo știa să asculte ca nimeni altcineva.
 - b. Momo nu era prietenoasă.
 - c. Fetița vorbea mult și avea idei foarte deștepte.
 - d. În mintea sa, fetița descoperea ideii despre care nu bănuise că ar putea exista.**4 puncte**
4. Precizează care este numele fetiței și unde locuia. **4 puncte**

5. Explică, în minimum 50 de cuvinte, cum îi determina Momo pe oameni să aibă idei. **4 puncte**

Partea a III-a – (50 de puncte)

1. Numește un element de conținut comun, identificat în cele două texte. **5 puncte**

2. Transcrie, din primul text, o secvență/ un enunț care surprinde dorința/ așteptarea lui Moromete din momentul în care iese din curte și se așează pe stănoagă. **5 puncte**

3. Formulează un enunț în care să incluzi secvența „timpul furat” . **5 puncte**

4. Prezintă, în 40-50 de cuvinte, de ce toți veneau la Momo să se joace sau să vorbească. **5 puncte**

5. Motivează, într-un text de 100-150 de cuvinte, opinia ta despre ce înseamnă o carte bună, valorificând textul al doilea. **15 puncte**

6. Scrie o compunere narativă, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare imaginară, petrecută într-o zi de vară, din perspectiva unuia dintre personajele din primul text. **15 puncte**

Notă!

În cazul cerințelor care solicită formularea răspunsurilor sub formă de enunț sau de text, se vor puncta conținutul și redactarea răspunsului (registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate, coerența textului, respectarea normelor de ortografie și de punctuație).